

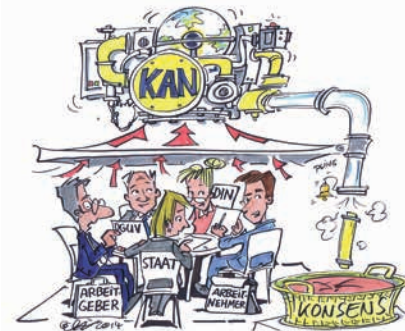

KAN: skromna, a tkwi w niej wielka siła

Przez ostatnich dwadzieścia lat KAN reprezentowała interesy partnerów społecznych, niemieckiego rządu oraz instytucji statutowego ubezpieczenia wypadkowego. Z różnych perspektyw wszystkie te instytucje dążą do jednego celu poprzez normalizację: bezpiecznych wyrobów i miejsc pracy.

W ciągu dwóch dekad razem z ekspertami z dziedziny bezpieczeństwa i ochrony zdrowia z różnych obszarów KAN zgłosiła uwagi do setek norm, z sukcesem prezentowała stanowiska podczas posiedzeń komitetów normalizacyjnych oraz zlecała badania nad ważnymi zagadnieniami. Bez KAN poziom bezpieczeństwa wielu maszyn i środków ochrony indywidualnej nie byłby tak wysoki, nie określono by ważnych elementów polityki normalizacyjnej, a wiele norm nie miałyby tak konstruktywnego wpływu na zdrowie i bezpieczeństwo pracowników. Dla bezpieczeństwa i higieny pracy KAN jest małym, ale niezwykle istotnym trybikiem w kole normalizacji.

KAN koordynuje wiele prowadzonych działań z instytucjami zajmującymi się BHP w innych krajach, a także wykorzystuje w tym celu takie instrumenty jak np. EUROSHNET. Podstawy tych działań zostały określone w Krakowskim Memorandum EUROSHNET oraz we francusko-niemieckiej deklaracji dotyczącej normalizacji, która zostanie niebawem podpisana. Faktem jest, że środowisko skupione wokół bezpieczeństwa i higieny pracy ma większą siłę przebicia, gdy tworzy wspólny front. I kto wie, może model KAN zyska kiedyś uznanie na poziomie europejskim.

Michael Koll

Przewodniczący KAN

Federalne Ministerstwo Pracy i
Spraw Socjalnych Niemiec

W NUMERZE

TEMAT SPECJALNY

- 2 20 lat KAN: sukces i wzór dla innych
- 3 Biuro Komunikacji z Pracownikami w KAN: dwudziestoletnia innowacja
- 4 kan.de: nowocześniejsza – bardziej aktualna – przyjazna dla użytkownika

TEMATY WYDANIA

- 5 Jak "zdrowe" powinny być środki ochrony indywidualnej?
- 6 Czy biologicznie efektywne oświetlenie ma ciemną stronę?
- 7 Strategiczne kierunki w normalizacji

W SKRÓCIE

Nowa usługa KAN: pasek informacyjny NoRA
Przewodnik KAN po danych antropometrycznych dostępny w internecie
XX Światowy Kongres Bezpieczeństwa i Higieny Pracy
Komitet normalizacyjny ds. procesów organizacyjnych

IMPREZY

Tylko tak dalej!

26 marca 2014 r. w Bonn odbyła się konferencja z okazji dwudziestolecia KAN. Czy KAN spełniła swoje zadanie i umożliwiła partnerom społecznym dostęp do normalizacji, a także opracowywała stanowisko strony niemieckiej w obszarach związanych z bezpieczeństwem i higieną pracy? Zapraszamy do lektury KANBrief, gdzie przedstawiamy opinie przedstawicieli instytucji reprezentowanych w KAN oraz wnioski, które wyciągnął przedstawiciel pracowników.

20 lat KAN: sukces i wzór dla innych

„Państwa Członkowskie podejmują odpowiednie środki w celu umożliwienia partnerom społecznym wpływu na szczeblu krajowym na proces opracowywania i monitorowania norm zharmonizowanych.” W roku 1989 wymaganie to zostało zawarte w europejskiej dyrektywie maszynowej i stało się jednym z powodów powołania do życia Komisji Ochrony Pracy z Normalizacji (KAN) 11 lutego 1994 roku. Karl-Josef Thielen, dyrektor sekretariatu KAN, rozmawia z przedstawicielami instytucji reprezentowanych w KAN o jej znaczeniu i roli.

Jak Państwa zdaniem zmieniły się zadania, które realizuje KAN?

Norbert Breutmann (BDA¹): Na początku większość zadań wspierała działania związane z dyrektywą maszynową i ŚOI. Te zadania zostały już zakończone. Jednak technologiczny rozwój wyrobów pociąga za sobą nowe pytania o bezpieczeństwo. Nigdy nie zabraknie więc zadań dla normalizacji, które wymagają zaangażowania ekspertów z dziedziny bezpieczeństwa i higieny pracy.

Heinz Fritsche (IG Metall²): Jednym z nowych aspektów są wstępne produkty normalizacyjne, takie jak specyfikacje DIN (DIN SPEC). Produkty te zdobywają coraz większą popularność, zwłaszcza w przedsiębiorstwach. Przepisy krajowe oraz rozporządzenia instytucji ubezpieczenia wypadkowego nadal mają priorytetowe znaczenie, jednak KAN pełni bardzo ważną rolę nadzoru nad nowymi produktami normalizacji. A dzięki temu, że w KAN reprezentowane są wszystkie instytucje zajmujące się bezpieczeństwem i higieną pracy w normalizacji, ochrona ich interesów zapewniona jest w równym stopniu.

Dr. Walter Eichendorf (DGUV³): W normalizacji coraz częściej odnajdujemy “miękkie” tematy. Są one bardziej złożone, a ich znaczenie dla bezpieczeństwa i higieny pracy nie jest widoczne na pierwszy rzut oka. A ponieważ pojęcie zdrowia z pracy staje się coraz bardziej zróżnicowane, pojawia się tu pole dla normalizacji. Zadaniem KAN jest zapewnienie wysokiego poziomu konsensusu, który jest kryterium jakości.

Michael Koll (BMAS⁴): Przeprowadzamy obecnie rewizję roli normalizacji w obszarze bezpieczeństwa i zdrowia pracowników. KAN będzie miał większą rolę nadzorczą w tym obszarze, co na pewno będzie swoistym wyzwaniem ze względu na poziom złożoności tego zagadnienia.

Dr. Albert Hövel (DIN⁵): Wymagania jakości wynikające z rozporządzeń technicznych na poziomie krajowym zostały z sukcesem przetransponowane do norm EN oraz ISO. Niemiecki Instytut Normalizacyjny ma nadzieję, że równie proaktywna postawa będzie przyjęta w przypadku przepisów krajowych dotyczących pracowników w miejscu pracy. Tylko zunifikowane wymagania bezpieczeństwa oraz znormalizowane maszyny i urządzenia do pracy stworzą pracownikom porównywalne możliwości na globalnym rynku pracy.

Jaką rolę pełni KAN poza granicami Niemiec?

N. Breutmann: W gospodarce niemieckiej, która jest silnie zorientowana na eksport oraz rynki globalne, czasami pojawia się idea zgodności z tylko jedną normą. Tymczasem filozofia BHP jest bardzo zróżnicowana. Ważne jest więc, aby KAN potrafiła wyjaśnić, dlaczego wybrano taką, a nie inną strategię.

H. Fritsche: Normalizacja oraz bezpieczeństwo i higiena pracy mają inny status w nowych państwach członkowskich UE. Niestety tylko w Niemczech istnieje instytucja opiniotwórcza, taka jak KAN. I dlatego właśnie potrzebujemy „Europejskiej KAN”.

M. Koll: KAN jest “głosem bezpieczeństwa i higieny pracy” zarówno w Niemczech jak i w Europie. W przyszłości ważne będzie zapewnienie znaczenia BHP w europejskiej i międzynarodowej działalności normalizacyjnej.

Jakie korzyści przyniosła Państwa instytucji Komisja Ochrony Pracy i Normalizacji?

N. Breutmann: Dla mnie KAN oznacza partycypację, czyli udział ekspertów, którzy w praktyce potrafią ocenić bezpieczeństwo maszyn i urządzeń stosowanych w pracy. Opinia tych ekspertów powinna być brana pod uwagę, a KAN sprawia, że właśnie tak się dzieje.

H. Fritsche: Moim zdaniem cel, dla którego powstała KAN jest nadal ważny. Pracownicy nie mają środków finansowych na bezpośredni udział w działalności normalizacyjnej, ani też nie są zwalniani w tym celu ze swoich codziennych obowiązków. Nie ma więc alternatywy – tylko dzięki KAN możemy identyfikować i monitorować błędy w normalizacji, które mają wpływ na poziom bezpieczeństwa i higieny pracy.

Dr. W. Eichendorf: KAN jest dla nas bardzo ważna, ponieważ uzupełnia nasze własne obserwacje kierunków rewencji. Dzięki działaniom KAN możemy zidentyfikować obszary, na które instytucje ubezpieczenia wypadkowego mogą wywrzeć wpływ za pomocą normalizacji.

M. Koll: Proces formowania opinii wśród różnych zaangażowanych stron, które reprezentowane są w KAN jest dla nas nieoceniony, szczególnie w przypadku tematów podstawowych i o dużym znaczeniu politycznym.

¹ Federalne Zrzeszenie Niemieckich Organizacji Pracodawców

² Niemiecki Związek Przemysłu Metalowego (IG Metall)

³ Niemiecki Zakład Społecznego Ubezpieczenia Wypadkowego

⁴ Federalne Ministerstwo Pracy i Spraw Socjalnych Niemiec

⁵ Niemiecki Instytut Normalizacyjny

Biuro Komunikacji z Pracownikami w KAN: dwudziestoletnia innowacja

Komisja Ochrony Pracy i Normalizacji powstała dwadzieścia lat temu i już wtedy była to instytucja jedyna w swoim rodzaju – powołana, aby zwiększyć wpływ partnerów społecznych, którzy tradycyjnie byli niedoreprezentowani w działalności normalizacyjnej. W tym celu dla pracodawców i pracowników utworzono w Sekretariacie KAN biuro ds. komunikacji. Biuro to stało się punktem kontaktowym dla związków zawodowych i pracowników, skupiającym się na wszystkich zagadnieniach związanych z bezpieczeństwem i higieną pracy oraz normalizacją.

Jedną z pierwszych kwestii podniesionych przez związki zawodowe były wypadki z udziałem pojazdów do usuwania odpadów z pojemników. Ważnym krokiem było wprowadzenie zapisu w normie¹, który określał, że pojazd do usuwania odpadów z pojemników nie może poruszać się do przodu z prędkością większą niż 30 km/h oraz nie może poruszać się w ogóle, gdy pracownik znajduje się na tylnym stopniu. Zapis nie wyeliminował jednak stosowania czujników wagi jako jedynej metody określenia tego, czy ktoś stoi na stopniu. Czujniki wagi można z łatwością zneutralizować, na przykład poprzez umieszczenie pod nimi klinów.

Doświadczenie w procesie normalizacyjnym

W ramach projektów prowadzonych z Europejskim Instytutem Związków Zawodowych², biuro ds. komunikacji z pracownikami przyjęło metodę, która okazała się niezwykle skuteczna w określaniu interesów pracowników: operatorzy ładowarek teleskopowych, wózków widłowych i kombajnów rolniczych byli postrzegani jako eksperci w dziedzinie „swoich” maszyn i konsultowani bezpośrednio, aby wykorzystać ich doświadczenie do wprowadzenia zmian. Metoda ta jest kosztowna i czasochłonna, ale okazała się nieodzowna, ponieważ członkowie wielu komitetów normalizacyjnych nie mają świadomości, jak niektóre wyroby zachowują się w praktyce³.

Kraj potrzebuje ... nowych norm

Zainicjowano projekt normalizacyjny dotyczący maszyn do zgniatania materiałów odpadowych. Pracownik zmarł w maszynie do zgniatania odpadów podczas próby usunięcia zablokowanego papieru, ponieważ maszyna nie miała wyłącznika bezpieczeństwa. Nie było normy, która określałaby niezbędne wymagania bezpieczeństwa w tym przypadku. Komisja Ochrony Pracy i Normalizacji opracowała więc projekt normy wspólnie z Niemieckim Zakładem Społecznego Ubezpieczenia Wypadkowego dla sektora handlu i dystrybucji, we współpracy z ekspertami z dziedziny BHP z Wielkiej Brytanii oraz Francji, a następnie zgłosiła go do CEN. Wysiłki te przyniosły skutki – po pięciu latach dyskusji w 2011 roku opublikowano normę dotyczącą maszyn do zgniatania materiałów odpadowych⁴.

Z kolei przykład maszyn budowlanych pokazuje, jak trudno jest uwzględnić interesy pracowników w procesie normalizacyjnym. Z

inicjatywy niemieckich związków zawodowych działających w sektorze budowlanych (IG BAU) oraz uwzględniając petycje złożone w parlamencie niemieckim oraz Parlamencie Europejskim, KAN lobbuje, aby urządzenia, takie jak kamery CCTV, które pozwoliłyby kierowcom na poprawę widoczności dookoła maszyny, były wymagane przez normę dotyczącą maszyn budowlanych⁵. Niestety wprowadzenie takiego wymagania do normy zostało zablokowane przez inne zaangażowane strony z powodu ograniczeń ekonomicznych, mimo wielu wypadków śmiertelnych.

Gdzie leży problem?

W ciągu ostatnich lat nie dokonano żadnego postępu w zniesieniu barier strukturalnych dla grup interesu w systemie normalizacji.

- Zasadniczo udział w działalności normalizacyjnej jest otwarty dla pracowników. Wiąże się z tym jednak duże koszty. Strony, które nie czerpią żadnych korzyści ekonomicznych z norm, a które reprezentują interesy publiczne, powinny mieć bezpłatny dostęp do działalności normalizacyjnej. Idealnym rozwiązaniem byłoby dofinansowywanie tego udziału przez z budżetu państwa.

- Ułatwiono dostęp do dokumentów, ponieważ w DIN można otrzymać bezpłatnie przynajmniej projekt opracowywanej normy. Fakt, że końcową normę nadal trzeba kupić jest akceptowalny tylko, jeśli służy to interesom komercyjnym sektora prywatnego. Nie jest to jednak akceptowalne w przypadku norm zleczanych przez instytucje publiczne i finansowane ze środków publicznych. Normy, które realizują cele polityki i wspierają wymagania ustawowe powinny być, tak jak inne dokumenty ustawodawcze, dostępne bezpłatnie.

Wciąż aktualne pozostaje życzenie, aby system normalizacji stał się bardziej zdemokratyzowany, szczególnie na poziomie europejskim. Związki zawodowe chciałyby, aby grupy mniejszościowe miały specjalny system głosowania na poziomie europejskim, tak jak funkcjonuje to w przypadku norm DIN, aby zapobiec dominacji sektora prywatnego w obszarze norm zharmonizowanych. A w przypadku, gdy norma dotyczy bezpieczeństwa i higieny pracy, grupy szczególnie zainteresowane, czyli właśnie pracownicy, powinni mieć zagwarantowane preferencyjne warunki udziału w procesie normalizacji, również na poziomie europejskim.

Ulrich Bamberg

Ulrich Bamberg kierował biurem ds. komunikacji z pracownikami przy Sekretariacie KAN od 1994 roku. W kwietniu 2014 roku przeszedł na emeryturę.

bamberg@kan.de

¹ PN-EN 1501-1 Pojazdy do usuwania odpadów z pojemników – Wymagania ogólne i wymagania dotyczące bezpieczeństwa – Część 1: Pojazdy do usuwania odpadów z pojemników, ładowane z tyłu

² ETUI, www.etui.org

³ Patrz przykład wózków widłowych (KANBrief 1/05) i ładowarek teleskopowych (KANBrief 3/08)

⁴ PN-EN 16252 Maszyny do zgniatania materiałów odpadowych lub frakcji do recyklingu

⁵ PN-EN 474-1 Maszyny do robót ziemnych – Bezpieczeństwo – Część 1: Wymagania ogólne

kan.de: nowocześniejsza – bardziej aktualna – przyjazna dla użytkownika

KAN odświeżyła stronę internetową www.kan.de, która ma teraz nowocześniejszy wygląd i nową strukturę. Dlaczego? Ponieważ strony internetowe muszą nadążać ze zmianami, tak jak normy. Nasza strona na Twoim komputerze lub smartfonie wygląda teraz bardziej przyjaźnie.

Zgodnie z zasadą, że „wszystkie drogi prowadzą do Rzymu”, nowy projekt uwzględnił zmiany w zachowaniu użytkowników. Informacje dostępne są nie tylko poprzez główną strukturę menu, ale również za pomocą wielu linków i nowej funkcji wyszukiwania. Nowością jest także dostosowanie wyświetlania się strony do komputera, smartfona czy tabletu.

Wszystkie znane treści są nadal dostępne, z tą różnicą, że teraz mogą znajdować się innym miejscu menu. Stworzono na przykład menu poświęcone podstawowym informacjom na temat normalizacji i zakresu wpływu, jaki można wywierać podczas opracowywania norm: „Normalizacja – kluczowe fakty i dokumenty”.

cieszą się dużą popularnością wśród odwiedzających naszą stronę. Ostatnie wydanie tych publikacji można pobrać bezpośrednio ze strony domowej KAN. Wydania archiwalne dostępne są, tak jak wcześniej, w głównym menu.

Artykuły KANBrief można teraz czytać bezpośrednio na stronie, bez konieczności pobierania ich jako osobne pliki. Zaletą tego rozwiązania jest możliwość publikowania dodatkowych informacji na dany temat na tej samej stronie. Pełne wydanie KANBrief można pobrać bezpłatnie jako plik PDF.

Kto szuka, nie błądzi

Nowa wyszukiwarka dostarczy poszukiwanych informacji szybko i bez kłopotu. Posiada ona również funkcję autouzupełniania. Dzięki filtrom można dostosować wyszukiwanie do własnych potrzeb. Kolejną nową funkcją jest wyświetlanie trafień również w innych produktach KAN, taki jak wyszukiwarka NoRA i moduły szkoleniowe w dziedzinie ergonomii opracowane w celu szkolenia projektantów.

Wszystko pod jednym dachem! Nowość: KAN Praxis

KAN wyróżnia się usługami do codziennego zastosowania. Zostały one zgromadzone w jednym miejscu pod nazwą „KAN Praxis” (KAN w praktyce). Przykładami taki usług jest wyszukiwarka norm NoRA, moduły szkoleniowe w zakresie ergonomii oraz nowy przewodnik po danych antropometrycznych. Informacje na temat tych usług znajdują się w żółtej zakładce po prawej stronie witryny KAN. Kliknięcie na zakładkę obok powoduje przeniesienie na stronę EUROSHNET – europejskiej sieci ekspertów bezpieczeństwa i higieny pracy.

Sprawdźcie sami!

Mamy nadzieję, że zmiany będą przyjęte pozytywnie i czekamy na wszelkie komentarze. Zapraszamy do korzystania z zakładki „Feedback”, która znajduje się po lewej stronie witryny.

Ute
Assenmacher
assenmacher@kan.de

Katharina von
Rymon Lipinski
vonrymonlipinski@kan.de

W pierwszym szeregu: KANBrief i badania KAN

Przeprowadzone przez nas analizy statystyczne wykazują, że KANBrief i raporty z badań KAN

Jak "zdrowe" powinny być środki ochrony indywidualnej?

W zależności od materiałów i procesów zastosowanych podczas produkcji, środki ochrony indywidualnej (ŚOI) mogą zawierać substancje niebezpieczne. Obowiązująca dyrektywa 89/686/EWG oraz projekt rozporządzenia dotyczącego środków ochrony indywidualnej¹, które zostanie niebawem opublikowane, zakładają, że surowce z których produkowane są ŚOI oraz produkty ich rozkładu, nie mogą być w żaden sposób szkodliwe. W jakich warunkach można zapewnić brak szkodliwości?

Pracodawcy mają obowiązek podejmować środki niezbędne, aby zapewnić zdrowie i bezpieczeństwo pracowników, a także obowiązek chronienia grup zwiększonego ryzyka, takich jak ludzie młodzi, osoby cierpiące na alergie czy kobiety w ciąży. Podstawową zasadą prewencji jest minimalizacja: należy unikać kontaktu z substancjami, które mogą mieć szkodliwe skutki dla osoby wyposażonej w ŚOI poprzez zastosowanie odpowiedniego procesu produkcji. Jeśli jednak nie można tego uniknąć, pojawia się pytanie: jakie koncentracje substancji szkodliwych w ŚOI można tolerować, uwzględniając najnowsze osiągnięcia technologii.

Przykład: chrom chrome(VI) w skórze

Skóra, która nie została odpowiednio wygarbowana lub farbowana może zawierać chrom(VI). Chrom(VI) może uwalniać się ze skóry, z której wykonane są rękawice lub obuwie ochronne podczas kontaktu z potem lub wilgocią, czy też z czynnikami chemicznymi zawierającymi wapno i w konsekwencji zostać wchłonięty przez skórę. Jest to substancja rakotwórcza, może powodować alergie skórne lub egzemy u osób o wrażliwej skórze, nawet w niskim stężeniu. Nie powinna więc występować w skórze używanej do produkcji ŚOI. Niestety nie można całkowicie wyeliminować niskich stężeń, które nadal mogą być szkodliwe dla osób cierpiących na alergię. Stężenia, które są do przyjęcia podczas procesu normalizacji są ograniczone przez limit wykrywalności związany ze zastosowaną metodą badań. Pokazuje to, że ważne jest rozwijanie metod badań i prawidłowe opisanie ich w normach dotyczących wyrobów, a także że pracodawcy powinni zachować ostrożność w ustalaniu ŚOI, które powinny zostać użyte, aby zapobiegać temu zagrożeniu.

Przykład: N,N-Dimetyloformamid (DMFA)

DMFA to szkodliwy czynnik chemiczny, który można znaleźć w rękawicach pokrytych poliuretanem. Gorąca dyskusja na temat DMFA trwa kilka lat². Jest to czynnik hepatotoksyczny i teratogeny, którzy wchłania się przez skórę bardzo szybko. Dlatego właśnie niemiecki dokument TRGS 401 – zawierający wytyczne postępowania z substancjami niebezpiecznymi³ precyzuje, że rękawice pokryte poliuretanem mogą zawierać nie więcej niż 10 mg DMFA na kilogram materiału, z którego są wykonane oraz że nie mogą w ogóle wydzielać DMFA

Specyfikacje dla metody pomiaru i wartości granicznej dla DMFA w normie PN-EN 420⁴ są obecnie przedmiotem dyskusji. Proponowana wartość graniczna jest zdecydowanie powyżej wartości wykrywanych za pomocą powszechnych metod badań oraz kilkakrotnie większa, niż wartość wymieniona w dokumencie TRGS 401. Instytucje popierające wyższą wartość graniczną twierdzą, że jest ona zgodna na niemiecką dopuszczalną wartość narażenia zawodowego (OEL) dla DMFA, określoną w dokumencie TRGS 900 – zawierającym wytyczne techniczne⁶. Wartość ta była jednak określona na ekspozycji przez inhalację podczas kontaktu z DMFA jako czynnikiem chemicznym. Dopuszczalna wartość narażenia zawodowego nie uwzględnia również ekspozycji kobiet w ciąży na działanie DMFA. Zgodnie z artykułem 5 niemieckiej ustawy o ochronie kobiet w ciąży i karmiących w miejscu pracy (MuSchRiv), pracownice w ciąży nie mogą w ogóle być narażone na działanie DMFA ze względu na jego teratogenne właściwości.

Komisja Ochrony Pracy i Normalizacji koordynowała opracowanie wspólnego stanowiska niemieckich instytucji z dziedziny BHP w tym temacie i opowiada się na normalizację w następujących obszarach:

1. Z punktu widzenia prewencji OEL dla DMFA nie może być stosowany do oceny środków ochrony indywidualnej pokrytych poliuretanem, ponieważ został określony dla narażenia związanego z wykonywaniem zadań w miejscu pracy i nie stanowi ochronnych przed efektami teratogennymi.
2. Aby spełnić wymagania obowiązujących przepisów producenci muszą podjąć wszelkie możliwe działania, zgodnie z najnowszymi osiągnięciami technologicznymi, aby ŚOI nie wydzielały DMFA.
3. Materiały, które wykazują możliwe do uniknięcia poziomy zawartości DMFA, ponieważ na przykład nie zostały wyprane, mogą również zawierać wyższe stężenia innych rozpuszczalnych w wodzie pozostałości produkcji, które są szkodliwe dla zdrowia.
4. Poziomy DMFA poniżej 10 mg/kg są możliwe do osiągnięcia w procesie produkcji, zgodnie z najnowszym stanem wiedzy.
5. Jeśli zostanie określona metoda analityczna, musi ona zostać zwalidowana i posiadać wystarczająco niską granicę detekcji.

Corrado Mattiuzzo
mattiuzzo@kan.de

¹ Patrz KANBrief 4/2013, strona 4

² sicher ist sicher, Vol. 1/2005, artykuł na temat ochrony rąk, Zuther (BVH)

³ TRGS 401, „Zagrożenia wynikające z kontaktu ze skórą”

⁴ PN-EN 420: Rękawice ochronne -- Wymagania ogólne i metody badań

⁵ Sicherheitsingenieur, Vol. 10/2011, raport z projektu BVH, Zuther

⁶ TRGS 900, „Dopuszczalne wartości narażenia”

Czy biologicznie efektywne oświetlenie ma ciemną stronę?

Biologicznie efektywne oświetlenie to forma oświetlenia sztucznego, które odtwarza warunki panujące w świetle naturalnym. Ma to wpłynąć na bezpieczne, zdrowe i produktywne miejsca pracy. Zmiana koloru światła to jeden ze sposobów osiągnięcia biologicznie efektywnego oświetlenia. Specjaliści z dziedziny bezpieczeństwa i ochrony zdrowia mają jednak zastrzeżenia co do przepisów obowiązujących w przypadku tej technologii, ponieważ może się ona wiązać z pewnymi zagrożeniami, a nie ma jeszcze wyników długoterminowych badań.

Przyjemny, słoneczny dzień wpływa pozytywnie na nasz nastój. Jest jasno, ciepło i w wyniku tego czujemy się dobrze. Wszyscy wiemy, że światło dzienne ma inne, pozytywne efekty oddziaływania, oprócz oświetlenia otoczenia. Naukowcy i projektanci od wielu lat próbowali zrozumieć światło dzienne oraz jego zróżnicowane i dynamiczne właściwości, aby odtworzyć je w świetle sztucznym, które mogłoby być użyte do różnych celów, między innymi w miejscach pracy. Pozytywne skutki światła to między innymi stabilizacja rytmu okołodobowego, czy zwiększenie wydajności pracowników.

Eksperti z dziedziny efektywnego biologicznie oświetlenia zasiadający w Komitecie Normalizacyjnym ds. Technologii Oświetlenia DIN połączyli siły powołując komitet roboczy, który zajmuje się oddziaływaniem oświetlenia na ludzi. Celem ich działań jest zgromadzenie dostępnej wiedzy na temat nie wzrokowego oddziaływania światła i upowszechnienie jej za pomocą norm.

Odpowiednia dawka to podstawa

Uczestnicy siódmego Forum Ekspertów DIN, zorganizowanego przez komitety normalizacyjne w czerwcu 2013 r. nie doszli jednak do porozumienia, czy biologicznie efektywne oświetlenie jest technologią na tyle rozwiniętą, że może wejść do użytku ogólnego. Kilku znaczących producentów oświetlenia przyjęło postawę proaktywną i wprowadziło na rynek wyroby, w których zastosowano oświetlenie biologicznie efektywne, oświetlenie dynamiczne czy też oświetlenie dostosowane do naturalnego (okołodobowego) rytmu dziennego – są to wręcz unikatowe propozycje sprzedaży. Nie dysponujemy jednak wystarczającą wiedzą na temat długoterminowych skutków oddziaływania czy też związkiem między pewnymi właściwościami światła a skutkami jego oddziaływania. Ponadto technologia ta rodzi pytania natury etycznej. Mogą bowiem pojawić się próby wykorzystania światła niebieskiego do zwiększenia wydajności pracowników lub celowego wywarcia wpływu poprzez inne formy „narkotyzowania światłem”.

Adwokaci tej technologii twierdzą tymczasem, że z powodu różnych godzin pracy lub też natury współczesnych miejsc pracy, pracownicy mają ograniczony dostęp do światła dziennego. Dlatego więc stosowanie dodatkowo biologicznie efektywnego oświetlenia jest zdrowe i

korzystne. Nie wiadomo jednak, czy całkowita dzienna dawka światła jest czynnikiem, który ma znaczenie i czy nie powinno się w tym wypadku uwzględnić czasu wolnego i godzin pracy.

W trakcie czasu wolnego ludzie sami decydują, jakich źródeł światła używają (np. świeczek, światła słonecznego czy też biologicznie efektywnego oświetlenia) i jak długo. Tymczasem w miejscu pracy zakres wpływu pracownika na oświetlenie jest ograniczony. Obowiązki związane z konsekwencjami zastosowania danych czynników środowiskowych, takich jak źródła światła, są więc określone w inny sposób. Wymagania dla pracodawców dotyczące oświetlenia zawarte są w przepisach technicznych o organizacji miejsc pracy. Obowiązujące przepisy mają na celu zapewnienie odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa i zdrowia w pracy wszystkim pracownikom.

Warto rozmawiać

Normy mają charakter praktyczny i są bardzo szczegółowe, mogą być więc doskonałym wsparciem dla wymagań technicznych obowiązujących w miejscu pracy. Nie określono jednak jednoznacznie sposobów działania i możliwych obszarów zastosowania biologicznie efektywnego oświetlenia. Dlatego właśnie jedynym dokumentem normatywnym, który powstał jest raport techniczny DIN SPEC 67600 „Biologicznie efektywne oświetlenie – wytyczne do projektowania”, w którym przedstawiono aktualne wyniki prac komitetu normalizacyjnego.

Bezsporne jest, że światło dzienne ma pozytywny wpływ na zdrowie i dobrostan ludzi¹. W jaki więc sposób można uzupełnić jego brak w przypadku osób, które nie mogą pracować w dziennym świetle? Należy opracować wymagania techniczne dla biologicznie efektywnego oświetlenia, tak aby były skuteczne, bez możliwości wpływania na zachowanie pracowników.

Komisja Ochrony Pracy i Normalizacji zaangażowała się w dialog z przedstawicielami partnerów społecznych, instytucji państwowych, Niemieckiego Zakładu Społecznego Ubezpieczenia Wypadkowego (DGUV) oraz DIN. Prowadzone są rozmowy na temat treści przyszłej normy z perspektywy bezpieczeństwa i higieny pracy, a także na temat uwzględnienia pewnych aspektów biologicznie efektywnego oświetlenia w obowiązujących przepisach².

Dr Dirk Bartnik
bartnik@kan.de

¹ Przepisy techniczne dla miejsc pracy ASR A3.4, oświetlenie www.baua.de/Themen-von-A-Z/Arbeitsstaetten/ASR/ASR-A3-4.html (w języku niemieckim)

² np. w dokumencie ASR 3.4 – przepisach technicznych dla miejsc pracy

Projekt BAuA na temat biologicznie efektywnego oświetlenia: www.baua.de/en/Research/Research-Project/Ambient-Intelligence/Project-Bundle-6_content.html

Strategiczne kierunki w normalizacji

Jean Jacques pełni rolę konsultanta ds. hałasu (dyrektywa maszynowa) od 2000 roku. Pracował 35 lat w INRS, francuskim instytucie bezpieczeństwa i higieny pracy, na początku w laboratorium hałasu, a potem w dziale ds. normalizacji. W trakcie swojego życia zawodowego zidentyfikował obszary, w których należy wprowadzić zmiany, aby wyroby były bezpieczniejsze i więcej uwagi podczas opracowywania norm poświęcano zagadnieniom BHP.

Jak ocenia Pan działalność normalizacyjną po 35 latach pracy jako ekspert z dziedziny bezpieczeństwa pracy i ochrony zdrowia?

Moja ocean jest bardzo pozytywna, choć działalność normalizacyjna jest bardzo zróżnicowana. Skutkiem wprowadzenia Nowego Podejścia jest bliski związek między ustawodawstwem a normami – dzięki temu normy stały się nieodzownym narzędziem prewencji. Na pewno warto wymienić normę podstawową PN-EN ISO 12100, którą europejscy eksperci BHP podnieśli do poziomu międzynarodowego, ponad 700 norm europejskich, które obejmują praktycznie wszystkie grupy maszyn, Krakowskie Memorandum EUROSHNET (1), które zawiera propozycje zmian w prewencji – dokument ten powinien być regularnie czytany i przekazywany młodemu ekspertom BHP, sieć EUROSHNET i organizowane przez nią konferencje, których celem jest ułatwienie kontaktów i komunikacji między specjalistami z dziedziny bezpieczeństwa pracy i ochrony zdrowia, chęć ulepszania norm ze strony instytucji europejskich, wyrażona w rozporządzeniu UE nr 1025/2012 w sprawie normalizacji europejskiej, chęć współpracy między państwami członkowskimi w obszarze nadzoru rynku oraz coraz większą liczbę tematów normalizacyjnych, które mają związek z bezpieczeństwem pracy i ochroną zdrowia, np. normy dotyczące usług, czy systemów zarządzania BHP.

Przed nami jednak wciąż wiele pracy. Normy dotyczące maszyn obejmują zagrożenia mechaniczne, elektryczne i związane z hałasem – mam nadzieję, że również dzięki pracy konsultanta ds. hałasu przy CEN. Jednak innym zagrożeniom poświęcono zbyt mało uwagi: ergonomia, pyły, substancje niebezpieczne również powinny zostać uwzględnione. Ważnym jest, aby środowisko ekspertów BHP zaznaczało swoją obecność, szczególnie gdy działalność normalizacyjna przenosi się z poziomu europejskiego na poziom międzynarodowy. Panująca obecnie moda, aby wszystko normalizować również wymaga czujności ze strony środowiska skupionego wokół problematyki BHP. Kolejnym wyzwaniem jest stworzenie warunków, w których normy są stosowane.

Czy są dowody na to, że normy nie są stosowane prawidłowo?

Wyniki badania NOMAD dotyczącego emisji hałasu przez maszyny ją jasne: 80% z 1500 przeanalizowanych instrukcji użytkownika nie prze-

strzega obowiązujących przepisów (2), nawet jeśli normy dotyczące bezpieczeństwa opisują szczegółowo, co powinno się znaleźć w takiej instrukcji. Wszystkie strony mają w tym przypadku obowiązki: przede wszystkim producenci, ale również użytkownicy, nabywcy, władze, specjaliści BHP i jednostki notyfikowane.

Czy sam proces normalizacji można ulepszyć?

Ważną zasadą, której przestrzegania pilnują konsultanci CEN, jest obowiązek wymienienia w normie, których zagrożeń ona dotyczy. Norma rzadko ma tyle szczęścia, żeby jej rewizję przeprowadzali ci sami eksperci, którzy ją opracowali. Z tego właśnie powodu narodził się pomysł dokumentowania historii każdej normy, aby osiągnąć wyższy stopień przejrzystości. Pomysł ten spotkał się z szerokim poparciem, ale jego wdrożenie okazało się trudne.

Mimo licznych wysiłków nie udało się systematyczne i skuteczne gromadzenie i ocenianie opinii użytkowników norm. Być może dzieje się tak dlatego, że brakuje woli politycznej, aby opracować i wdrożyć konieczne w tym celu środki i instrumenty działania. Może dobrym pomysłem byłoby umieszczenie na pierwszej stronie każdej normy adresu email, na który użytkownik może przesłać informacje o problemach z wdrożeniem, odnotowanych brakach czy też propozycje ulepszenia normy.

W jaki sposób poprawić skuteczność prewencji?

Lepiej zapobiegać, niż leczyć. Specjaliści z dziedziny bezpieczeństwa i higieny pracy powinni być zaangażowani już na pierwszym etapie powstawania normy, czyli podczas opracowywania mandatu normalizacyjnego przez Komisję Europejską. Dzięki temu mandat będzie zawierał wszystkie specyfikacje niezbędne do opracowania normy, która zapewni bezpieczeństwo wyrobu.

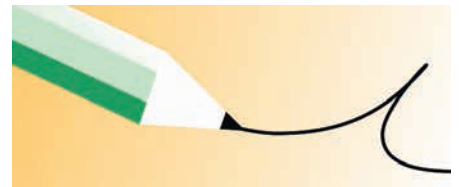
Biorąc pod uwagę postępującą internacjonalizację normalizacji ważne jest również, aby specjaliści BHP w Europie blisko ze sobą współpracowali. Jednym z głównych celów sieci EUROSHNET jest umożliwienie ekspertom reprezentującym dany kraj przedstawianie opinii innych krajów podczas posiedzeń komitetów normalizacyjnych. Potrzebny jest jednak odpowiedni instrument, aby zorganizować i koordynować taki podział pracy.

Jean Jacques

¹ EUROSHNET "Krakowskie Memorandum EUROSHNET" – Normalizacja dla Bezpiecznych Wyrobów, http://www.euroshnet.eu/pdf/Cracow-Conferen-ce-2008/Memorandum-pl.pdf?PHPSESSID_netsh105521=2c11769a51e05380ce64bde8d7a34120

² Dokumentacja NOMAD: https://drive.google.com/folderview?id=0BwQ4Btzhvkh_R2hUOGV6YXI1YmM&usp=sharing

Nowa usługa KAN: pasek informacyjny NoRA

Jakie nowe normy dotyczące BHP zostały opublikowane? Do których norm można zgłaszać komentarze? Pod koniec marca odpowiedzi na te i inne pytania będzie można znaleźć na pasku informacyjnym NoRA – aby otrzymać najnowsze informacje należy zarejestrować się na stronie www.nora.kan.de.

Podczas rejestracji należy wybrać obszary związane z bezpieczeństwem i higieną pracy, które Państwa interesują, a co miesiąc otrzymacie Państwo spersonalizowany newsletter, zawierający listę norm, które zostały ostatnio opublikowane, poddane rewizji lub wycofane, a także normy, które są na etapie konsultacji społecznych.

Przewodnik KAN po danych antropometrycznych

Przewodnik KAN na temat stosowania danych antropometrycznych jest dostępny bezpłatnie w internecie (w języku niemieckim) pod adresem <http://koerpermass.kanpraxis.de>. Przewodnik zawiera wyniki badania KAN na temat właściwego doboru i stosowania danych antropometrycznych oraz przedstawia je w sposób przyjazny dla użytkownika. Projektanci oraz członkowie komitetów normalizacyjnych znajdą tu odpowiedzi na pytania, które pojawiają się podczas projektowania wyrobów lub opracowywania norm: gdzie można zdobyć dane antropometryczne i co można z nich wynioskować? Co to są percentyle? Co należy uwzględnić, kiedy łączy się ze sobą różne dane antropometryczne? Użytkownicy mogą krok po kroku analizować diagram lub odszukać odpowiedzi na konkretne pytania.

Przewodnik jest pierwszym narzędziem opublikowanym pod marką „KAN Praxis”, gdzie zgrupowane będą usługi KAN przydatne ekspertom w codziennej pracy. Niebawem pojawią się znane dobrze narzędzia: baza danych NoRA oraz moduły szkoleniowe z zakresu ergonomii. Tak jak większość ma-

teriałów „KAN Praxis” przewodnik dostosowany jest to użytkowania na smartfonie.

XX Światowy Kongres Bezpieczeństwa i Higieny Pracy

Szczegółowe informacje o kongresie dostępne są na stronie www.safety2014germany.com. Zachęcamy do rejestracji i uczestnictwa w Światowym Kongresie 2014!

Zapraszamy uczestników z całego świata do wzięcia udziału w XX Światowym Kongresie Bezpieczeństwa i Higieny Pracy 2014: Globalne forum dla prewencji, który odbędzie się w dniach 24-27 sierpnia 2014 r. we Frankfurcie. Z 1300 przesłanych zgłoszeń wybrano najbardziej interesujące tematy, które zostaną zaprezentowane podczas 30 sympozjów oraz 7 punktów centralnych w ramach Forum dla Prewencji. Nowa, interaktywna forma kongresu stworzy możliwości poznania nowych ludzi, wymiany wiedzy i doświadczeń, a także pracy nad wspólnymi pomysłami.

Podczas wystawy towarzyszącej, która odbędzie się w Agorze, na zewnątrz terenów targowych Frankfurt Messe, zwiedzający będą mieli okazję zobaczyć, jak wygląda bezpieczna praca w leśnictwie, jak parkować z pomocą automatycznego asystenta oraz przeżyć dachowanie w symulatorze.

Komitet normalizacyjny ds. procesów organizacyjnych

11 grudnia 2013 r. odbyło się pierwsze posiedzenie komitetu normalizacyjnego NA ds. procesów organizacyjnych (NAOrg). Komitet NAOrg zastąpił tym samym KoSMaS – organizację koordynującą działania w obszarze normalizacji systemów zarządzania. Eckhard Metzke, dyrektor biura ds. współpracy z pracodawcami w sekretariacie KAN został wybrany zastępcą przewodniczącego NAOrg.

W ostatnich latach pojawiło się wiele nowych tematów związanych z normami dotyczącymi systemów zarządzania, które zostały zgłoszone do ISO, Międzynarodo-

wego Komitetu Normalizacyjnego. Propozycje te mają potencjalnie długofalowe skutki i wpływ na procesy organizacji w przedsiębiorstwach. Niemiecki Instytut Normalizacyjny (DIN) nie posiadał komitetu zajmującego się systemami zarządzania, który mógłby pełnić rolę komitetu zwiernego i pracować nad nowymi zagadnieniami. Zadaniem NAOrg jest szybko opracowanie stanowiska w sprawie nowych tematów oraz organizowanie zaangażowania zainteresowanych stron. Podczas pierwszego posiedzenia NAOrg powołano dwa komitety robocze – ds. zgodności zarządzania oraz zarządzania systemami bezpieczeństwa i higieny pracy, które odzwierciedlają prace powołanych niedawno komitetów ISO.

Internet

Ergonomia w budownictwie

Instytut Niemieckiego Zakładu Społecznego Ubezpieczenia Wypadkowego ds. budownictwa (BG BAU) dostarcza informacji oraz porad na temat ergonomii w budownictwie i sektorze porzdkowym. Wśród tematów w serwisie znajdziemy między innymi obciążenia fizyczne, narażenia na czynniki fizyczne, takie jak klimat, hałas, wibracje, obciążenia psychiczne, baz danych z wyrobami spełniającymi wymagania ergonomiczne w różnych sektorach oraz usługi związane z prewencją, a także doradztwo dotyczące redukcji stresu w miejscu pracy.

www.ergonomie-bau.de (in German)

Ergonomiczna klasa

http://publikationen.dguv.de/dguv/pdf/10002/dguv_0213.pdf (in German)

Mandaty normalizacyjne

Pojawiła się baza danych, w której znajdziemy mandaty opublikowane przez Komisję Europejską dla instytucji normalizacyjnych: CEN, CENELEC i ETSI. Baza danych oferuje wyszukiwanie za pomocą słów kluczowych z tytułu lub treści mandatu, tematu, dyrektywy lub daty.

http://ec.europa.eu/enterprise/standards_policy/mandates/database/index.cfm

IMPREZY

Informacja	Temat	Kontakt
06.05.14 Berlin	Seminar Maschinensicherheit und Produkthaftung in Europa, Asien und den USA	DIN-Akademie Tel.: +49 30 2601 2518 www.beuth.de/de/thema/dinakademie
13.-14.05.14 Essen	Seminar EG-Maschinenrichtlinie 2006/42/EG	Haus der Technik Tel.: +49 201 1803 211 www.hdt-essen.de/W-H090-05-070-4
21.-23.05.14 Zaragoza	International congress and workshops Prevention in the XXI century business: A key factor of competitiveness La prevención en la empresa del siglo XXI: un factor clave de competitividad	Universitat Politècnica de Catalunya Tel.: +34 93 401 17 58 www.prevencionintegral.com/en/congresos/orp-2014/home
16.06.14 Essen	Seminar Die neue Gefahrstoffverordnung und deren Umsetzung in die Praxis	Haus der Technik Tel.: +49 201 1803 211 www.hdt-essen.de/W-H050-06-406-4
24.-25.06.14 Dresden	DGUV-Forum Forschung Extra Gesunde Kitas und Schulen	DGUV Tel.: +49 351 457-1909 www.dguv.de/iag/veranstaltungen/DGUV-Forum-Forschung
24.-27.06.14 Dresden	Seminar Ausrüstung und Steuerung von Maschinen	IAG – Institut für Arbeit und Gesundheit Tel.: +49 2241 231 2771 https://app.ehrportal.eu/dguv > Seminar-Nr. 822067
25.-27.06.14 Bern	Messe und Praxisforum Arbeitsicherheit Schweiz	börding Expositions SA Tel.: +41 22 733 17 52 www.arbeits-sicherheit-schweiz.ch
26.06.14 Bonn	Konferenz Produktsicherheitstag – Novelle der Betriebssicherheitsverordnung	MBT Mechtersheimer GbR Tel.: +49 2208 500 18 77 www.maschinenbautage.eu/konferenzen
24.-27.08.14 Frankfurt	XX. Weltkongress für Sicherheit und Gesundheit bei der Arbeit 2014 – Globales Forum Prävention XX World Congress on Safety and Health at Work 2014 – Global Forum for Prevention XXe Congrès Mondial sur la Sécurité et la Santé au travail 2014 – Forum mondial de la prévention	ILO, ISSA, DGUV Tel.: +49 2241 231 2014 www.safety2014germany.com
25.-29.08.14 Frankfurt	Fachmesse und Kongress Arbeitsschutz Aktuell	Hinte Messe Tel.: +49 721 931 33 720 www.arbeitsschutz-aktuell.de

ZAMÓWIENIE

www.kan.de/en → Publikactions → Order here (bezpłatnie)

IMPRESSUM

Verein zur
Förderung der
Arbeitssicherheit
in Europa

Edytor: Verein zur Förderung der Arbeitssicherheit in Europa e.V. (VFA) za pomocą funduszy Federalnego Ministerstwa Pracy i Spraw Socjalnych; **Redakcja:** Kommission Arbeitsschutz und Normung (KAN), Büro KAN – Sonja Miesner, Michael Robert; **Dyrekcja:** Karl-Josef Thielen, Alte Heerstraße 111, D - 53757 Sankt Augustin; **Tłumaczenie:** Katarzyna Buszkiewicz-Seferyńska; **Autorzy zdjęć:** str. 1: M. Hüter; str. 5: psdesign1/Fotolia.com; str. 6: maxoidos/Fotolia.com; bez podania źródła: archiwum prywatne; **Wydanie kwartalnie**, bezpłatnie **Tel.:** +49 (0) 2241 - 231 3463 **Fax:** +49 (0) 2241 - 231 3464 **Internet:** www.kan.de **E-Mail:** info@kan.de